

APSTIPRINĀTS

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas
2026. gada 21. maija padomes sēdē
(prot. Nr.19.,4.p.)

Sabiedrisko pakalpojumu
regulēšanas komisija

ĀRPAKALPOJUMA IZMAKSU VĒRTĒŠANAS VADLĪNIJAS

Rīga

Skanstes iela 25
Rīga, LV-1013
Latvija

T: +371 67097200
E: sprk@sprk.gov.lv
www.sprk.gov.lv

Saturs

I.	Ievads	3
II.	Ārpakalpojums un kritēriji ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšanai	3
III.	Ārpakalpojuma izvērtēšanas, ierobežošanas un noraidīšanas kritēriji	4
1.	Sākotnējā izvērtēšana	4
1.1.	Normatīvajos aktos noteiktie izmaksu sliekšņi un informācijas iesniegšanas prasības	4
1.2.	Ārpakalpojuma statusa un nodrošināmās funkcijas klasifikācija	5
1.3.	Ārpakalpojuma izvērtēšanai iesniedzamā informācija	6
1.4.	Ārpakalpojuma nepieciešamības izvērtēšana	7
1.5.	Funkciju dublēšanās pārbaude	7
1.6.	Ārpakalpojuma izvērtēšanas metodes noteikšana	7
2.	Kvantitatīvā izvērtēšana	7
2.1.	Esoša ārpakalpojuma izvērtēšana	7
2.2.	Palīgfunkciju veicoša ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšana	8
2.2.1.	Vienkāršotā izvērtēšana	8
2.2.2.	Papildu izvērtēšana	9
2.3.	Pamatfunkciju veicoša ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšana	9
2.3.1.	Detalizētā izvērtēšana	9
2.3.2.	Pilnā izmaksu izvērtēšana	10

I. Ievads

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) izstrādājusi “Ārpakalpojuma izmaksu vērtēšanas vadlīnijas” (turpmāk – Vadlīnijas), lai nodrošinātu vienotu pieeju ārpakalpojuma izvērtēšanai regulējamo sabiedrisko pakalpojumu (turpmāk – sabiedriskais pakalpojums) tarifu projektu izskatīšanas procesā.

Vadlīniju mērķis ir noteikt pamatprincipus, saskaņā ar kuriem Regulators izvērtē komersantu iesniegto informāciju un pamatojošos dokumentus par ārpakalpojuma izmaksām, kā arī nodrošināt vienotu sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju izpratni par ekonomiski pamatotu ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšanas kārtību.

Izvērtējot ārpakalpojuma izmaksas, Regulators ievēro likumu “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem”, nozares normatīvos aktus un attiecīgā sabiedriskā pakalpojuma tarifu aprēķināšanas metodiku.

Vadlīnijas piemēro visiem sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem (turpmāk arī – komersanti), kuri sniedz sabiedriskos pakalpojumus par Regulatora noteiktajiem tarifiem.

II. Ārpakalpojums un kritēriji ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšanai

Ārpakalpojums šo Vadlīniju izpratnē ir sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamas funkcijas vai darbības nodošana ārējam izpildītājam, ko komersants citādi varētu nodrošināt pats ar saviem iekšējiem resursiem un kas ir saistīta ar sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanu, un ir līgumiski nostiprināta, plānota un speciāli organizēta, lai nodrošinātu sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu vai tā nepārtrauktību.

Par ārpakalpojumu Vadlīniju izpratnē nav uzskatāms tāds pakalpojums, kas tiek piesaistīts, lai nodrošinātu normatīvo aktu izpildi un neaizstāj sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamu funkciju (piem., zvērināta revidenta pakalpojums).

Regulators izvērtē ārpakalpojuma izmaksu ekonomisko pamatotību, ņemot vērā izmaksu, efektivitātes, kvalitātes un aizvietotās funkcijas nodrošināšanas aspektus, un pārbauda to atbilstību šādiem kritērijiem:

- ārpakalpojumam jābūt tieši saistītam ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu un nepieciešamam tā nodrošināšanai;
- ārpakalpojums nedrīkst dublēt komersanta paša resursiem nodrošinātās funkcijas;
- ārpakalpojumam jānodrošina ekonomiski pamatots risinājums salīdzinājumā ar funkcijas nodrošināšanu ar komersanta iekšējiem

- resursiem, ņemot vērā kvalitātes, efektivitātes un citus apsvērumus;
- ārpakalpojums jāiegādājas atbilstoši tirgus nosacījumiem, nodrošinot caurredzamu izvēles procesu (piem., veicot cenu aptauju vai iepirkumu procesu).

Regulators sagaida, ka pirms lēmuma pieņemšanas par izvēli – piesaistīt ārpakalpojumu vai nodrošināt funkciju ar saviem resursiem – komersants ir veicis alternatīvu izvērtējumu, analizējis apsvērumus un sagatavojis ekonomiskā izdevīguma aprēķinus. Nepieciešamības gadījumā Regulators pieprasa šādu izvērtējumu iesniegt un izmanto to ārpakalpojuma izmaksu ekonomiskās pamatotības izvērtēšanai.

Ārpakalpojums var ietvert sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras nomu. Šādos gadījumos ārpakalpojuma cena var ietvert ar infrastruktūras izmantošanu saistītās izmaksas, bet kompleksa ārpakalpojuma gadījumā – arī personāla un citas darbības nodrošināšanas izmaksas.

III. Ārpakalpojuma izvērtēšanas, ierobežošanas un noraidīšanas kritēriji

1. Sākotnējā izvērtēšana

Ārpakalpojuma izmaksas sāk izvērtēt ar sākotnējo izvērtēšanu, kuras ietvaros Regulators izvērtē ārpakalpojuma klasifikāciju, nepieciešamību sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai, funkciju dublēšanos, kā arī nosaka izvērtēšanai nepieciešamās informācijas detalizācijas pakāpi. Izvērtēšanas mērķis ir noteikt, vai ārpakalpojums atbilst efektīvas un racionālas saimniekošanas principiem. Izvērtēšanas rezultāti nosaka turpmākās izvērtēšanas detalizācijas pakāpi.

Komersants iesniedz Regulatoram informāciju tādā apjomā un detalizācijā, kas ļauj pārlicināties par ārpakalpojuma izmaksu ekonomisko pamatotību.

1.1. Normatīvajos aktos noteiktie izmaksu sliekšņi un informācijas iesniegšanas prasības

Ja attiecīgās nozares tarifu aprēķināšanas metodikā ir noteikti izmaksu sliekšņi (piem., 3 % no tarifa projektā iekļautajām ekspluatācijas izmaksām¹), Regulators pārlicinās par nozares metodikā noteikto nosacījumu izpildi un ārpakalpojuma izmaksas, kas nepārsniedz nozares tarifu aprēķināšanas metodikā specifiski noteiktus sliekšņus, var atzīt par

¹ Ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas 34.¹ un 34.² punkts. <https://likumi.lv/ta/id/279283-udenssaimniecibas-pakalpojumu-tarifu-aprekinasanas-metodika>

ekonomiski pamatotām izmaksām. Vienlaikus tas neizslēdz Vadlīnijās minēto izvērtēšanas posmu veikšanu attiecībā uz ārpakalpojuma nepieciešamības, ar saistītām personām noslēgtu ārpakalpojuma darījumu un funkciju dublēšanos.

Normatīvais regulējums attiecībā uz ārpakalpojuma cenas ekonomiskās pamatotības izvērtēšanu ir iekļauts Atkritumu apsaimniekošanas likumā.²

1.2. Ārpakalpojuma statusa un nodrošināmās funkcijas klasifikācija

Lai nodrošinātu saprotamu un konsekventu izvērtēšanas pieeju un noteiktu ārpakalpojuma izvērtēšanas detalizācijas līmeni, Regulators nosaka ārpakalpojuma statusu.

Ārpakalpojuma statuss tiek iedalīts šādās kategorijās:

- esošs ārpakalpojums – pakalpojums, kas jau iepriekš ir iekļauts spēkā esošā tarifa aprēķinā;
- esošs ārpakalpojums ar izmaiņām – ārpakalpojums, kura saturs, apjoms vai līguma nosacījumi pēc spēkā esošā tarifa apstiprināšanas ir mainījušies;
- jauns ārpakalpojums – ārpakalpojums, kas pirmo reizi tiek iekļauts tarifa aprēķinā. Šāda ārpakalpojuma funkcijas nozīme sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanā tiek klasificēta kā:
 - palīgfunkciju nodrošinošs ārpakalpojums – funkcija, kas nav kritiski nepieciešama sabiedriskā pakalpojuma nepārtrauktai nodrošināšanai, bet ir komersanta darbību atbalstoša funkcija, piem., tīmekļvietnes uzturēšana, personāla atlase, grāmatvedības uzskaitē, informācijas tehnoloģiju lietotāju atbalsts u. tml.;
 - pamatfunkciju nodrošinošs ārpakalpojums – funkcija, kas ir kritiski nepieciešama sabiedriskā pakalpojuma nepārtrauktai un drošai nodrošināšanai.

Ja ārpakalpojums tiek sniegts starp savstarpēji saistītām personām³, neatkarīgi no tā klasifikācijas Regulators šādu ārpakalpojumu vērtē detalizēti, piemērojot tādus pašus izvērtēšanas kritērijus kā jauna ārpakalpojuma izvērtēšanas gadījumā. Šādos gadījumos Regulators īpašu uzmanību pievērš darījuma atbilstībai tirgus nosacījumiem, izvērtējot, vai cena ir salīdzināma ar neatkarīgu pakalpojumu sniedzēju piedāvājumiem. Regulators var arī pieprasīt papildu informāciju, piem., detalizētu informāciju par ārpakalpojuma cenas veidošanos, izmaksu struktūru, piemēroto uzcenojumu vai peļņas normu, savstarpējo norēķinu principiem vai faktisko ārpakalpojuma sniegšanas apjomu.

² Atkritumu apsaimniekošanas likums, 40.¹ pants; https://likumi.lv/ta/id/221378#p40_1

³ Šo Vadlīniju izpratnē saistītās personas ir personas, kuras atbilst Komerclikumā noteiktajām saistīto personu pazīmēm: <https://likumi.lv/ta/id/5490-komerclikums>, ja nozaru normatīvajos aktos saistītās personas nav citādi definētas

1.3. Ārpakalpojuma izvērtēšanai iesniedzamā informācija

Ārpakalpojuma statuss un funkcijas klasifikācija nosaka piemērojamo izvērtēšanas pieeju, analīzes detalizāciju un iesniedzamās informācijas apjomu. Informācijas apjoma prasības, kas komersantam jānodrošina ārpakalpojuma izvērtēšanai, ir norādītas šo Vadlīniju 1. tabulā.

1. Tabula. Ārpakalpojuma izvērtēšanai nepieciešamās informācijas detalizācija atbilstoši ārpakalpojuma statusam un klasifikācijai.

	Esošs	Jauns / esošs ar izmaiņām	
		Palīg-funkcija	Pamat-funkcija
Ārpakalpojuma līgums, tā grozījumi, pielikumi*	✓**	✓	✓
Ārpakalpojuma nepieciešamības pamatojums (apraksts, skaidrojumi):			
Kādu funkciju nodrošina, saistība ar sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanu	✓**	✓	✓
Apstākļi, kas neļauj to nodrošināt ar iekšējiem resursiem	✓**	✓	✓
Informācija par alternatīvo risinājumu izmaksām:			
Vienkāršota izmaksu aplēse – alternatīvo variantu salīdzinājums		✓	
Pilns biznesa plāna aprēķins:			
Detalizēts aprēķins par alternatīvo risinājumu izmaksām (iekšējie resursi/ citi risinājumi)			✓
Cenu izpētes dokumenti u. c. informācija, kas pamato aprēķinā izmantotos pieņēmumus		✓****	✓
Ārpakalpojuma izmaksu sadalījums pa komponentēm	✓**	✓****	✓****
Atlases procedūras dokumentācija***	✓**	✓	✓
<i>* Jābūt skaidri norādītai cenai, komponentu izmaksām, funkcijām, apjomiem, termiņiem, biežumiem un maksājumu struktūrai</i>			
<i>** Iesniedz pēc Regulatora pieprasījuma</i>			
<i>*** Iepirkuma procedūras dokumentācija, kas parāda saņemto piedāvājumu skaitu un cenu un pamato piegādātāja izvēli</i>			
<i>**** Pēc nepieciešamības – ja iepirkuma dokumentos konstatēts, ka iepirkumā nebija konkurences</i>			

Ja nozares metodikā ir noteikti izmaksu īpatsvara sliekšņi un tie netiek pārsniegti, un šo izmaksu sastāvdaļa ir ārpakalpojums vai izmaksas pilnībā veido tikai ārpakalpojums, Regulators var izvērtēt ārpakalpojumu bez detalizētas informācijas pieprasīšanas.

1.4. Ārpakalpojuma nepieciešamības izvērtēšana

Regulators izvērtē, vai ar ārpakalpojumu nodrošināmā funkcija atbilst kritērijiem, ka ārpakalpojumam jābūt tieši saistītam ar sabiedriskā pakalpojuma sniegšanu un nepieciešamam tā nodrošināšanai. Izvērtējums balstās uz komersanta sniegto ārpakalpojuma aprakstu, pamatojumu, skaidrojumiem par procesiem un citu ar funkcijas nodrošināšanu saistīto informāciju.

1.5. Funkciju dublēšanās pārbaude

Regulators, balstoties uz komersanta sniegto informāciju par iekšējiem resursiem, organizatorisko struktūru, amata aprakstiem un citu ar funkciju nodrošināšanu saistīto dokumentāciju, izvērtē, vai nepastāv ārpakalpojuma funkciju dublēšanās ar komersanta iekšējiem resursiem veicamajiem darbiem, t. i., vai komersants par vienas un tās pašas funkcijas veikšanu vienlaikus neveic maksājumus gan saviem darbiniekiem, gan ārpakalpojuma sniedzējam.

1.6. Ārpakalpojuma izvērtēšanas metodes noteikšana

Sākotnējās izvērtēšanas rezultātā Regulators nosaka turpmāk piemērojamo ārpakalpojuma izvērtēšanas pieeju. Ja ārpakalpojums ir nepieciešams sabiedriskā pakalpojuma sniegšanai un nedublē komersanta nodrošinātās funkcijas, Regulators izvērtē izmaksu ekonomisko pamatotību, piemērojot atbilstošu pieeju:

- esošam ārpakalpojumam – izvērtēšana tiek veikta, ņemot vērā līdzšinējo izmaksu līmeni un to izmaiņu pamatotību;
- jaunam ārpakalpojumam vai esošam ārpakalpojumam ar izmaiņām, ja tas nodrošina palīgfunkciju, tiek veikta vienkāršota vai papildu izvērtēšana;
- jaunam ārpakalpojumam vai esošam ārpakalpojumam ar veiktām izmaiņām, ja tas nodrošina pamatfunkciju, tiek veikta detalizēta vai pilno izmaksu izvērtēšana;
- ja ārpakalpojums nav nepieciešams sabiedriskā pakalpojuma nodrošināšanai vai dublē komersanta funkcijas, attiecīgās izmaksas vai to daļu var atzīt par ekonomiski nepamatotām un izslēgt no tarifu aprēķina.

2. Kvantitatīvā izvērtēšana

2.1. Esoša ārpakalpojuma izvērtēšana

Ja ārpakalpojums ir iekļauts iepriekš apstiprinātā tarifa aprēķinā un tā saturs, apjoms un līguma nosacījumi nav būtiski mainījušies, Regulators galvenokārt izvērtē ārpakalpojuma līgumā noteikto cenu izmaiņu pamatotību un to atbilstību tirgus situācijas un ekonomisko rādītāju izmaiņām.

Regulators izvērtē, vai ārpakalpojuma izmaksu līmenis un to izmaiņas ir ekonomiski pamatotas, salīdzinot tās ar iepriekšējā tarifa perioda izmaksām, tostarp ar spēkā esošajā tarifā iekļautajām izmaksām, kā arī ar makroekonomisko rādītāju izmaiņām, ņemot vērā komersanta sniegto pamatojumu.

Komersants ārpakalpojuma līgumā var paredzēt pamatotu cenas indeksācijas mehānismu, īpaši gadījumos, kuros līgums tiek slēgts uz periodu, kas ir ilgāks par vienu gadu. Indeksācijas mehānismam jābūt līgumā skaidri noteiktam, pārbaudāmam un tādām, kas saistīts ar noteiktu izmaksu komponenti.

Ja Regulators konstatē, ka ārpakalpojuma izmaksu pieaugums pārsniedz attiecīgo salīdzināmo rādītāju līmeni (piem., makroekonomiskos rādītājus) un būtisks izmaksu pieaugums nav izskaidrojams ar līguma nosacījumiem vai līgumā nav skaidri noteikts izmaksu pārskatīšanas vai indeksācijas mehānisms, Regulators pieprasa komersantam papildu informāciju, skaidrojumu un pierādījumus, kas pamato šādu pārsniegumu.

Ja ārpakalpojuma izmaksu izmaiņas neatbilst makroekonomiskajām tendencēm un komersanta iesniegtā informācija, skaidrojums un pierādījumi neļauj secināt, ka šāda novirze ir pamatota, attiecīgā izmaksu daļa netiek atzīta par ekonomiski pamatotu un tā komersantam jāizslēdz no tarifu aprēķina.

2.2. Palīgfunkciju veicoša ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšana

2.2.1. Vienkāršotā izvērtēšana

Izvērtējot palīgfunkciju veicošu ārpakalpojumu, tiek piemērota vienkāršotā izvērtēšana, nosakot, vai:

- ārpakalpojuma iegāde ir izdevīgāka nekā funkcijas nodrošināšana ar komersanta iekšējiem resursiem;
- ārpakalpojuma sniedzējs ir izvēlēts konkurences apstākļos.

Regulators vērtē vienkāršotu iekšējo izmaksu aprēķinu, kurā atspoguļotas galvenās izmaksu pozīcijas, piem., darba samaksas aprēķins (balstīts uz tirgus vai komersanta datiem), darba vietas uzturēšanas izmaksas, transporta izmaksas, nepieciešamās iekārtas vai tehnikas izmaksas, un kam pievienoti pierādījumi par ārpakalpojuma iegādi konkurences apstākļos, piem., cenu aptaujas vai iepirkuma rezultāti.

Atsevišķos gadījumos palīgfunkciju veicošs ārpakalpojums sava apmēra dēļ var būtiski ietekmēt izmaksas. Šādā gadījumā Regulators var veikt pilno izmaksu izvērtēšanu.

Ja komersants nesniedz pierādījumus, ka ārpakalpojums iegādāts konkurences apstākļos, Regulators veic papildu izvērtēšanu.

Ja ārpakalpojuma izmaksas pārsniedz pamatota alternatīvā risinājuma izmaksas un komersants nevar pamatot pārsniegumu, izmaksas netiek atzītas par ekonomiski pamatotām un tarifu aprēķinā iekļaujamas izmaksas ne vairāk kā alternatīvā risinājuma apmērā.

2.2.2. Papildu izvērtēšana

Gadījumos, kuros ārpakalpojums nodrošina vienu funkciju vai skaidri identificējamās dažas nelielas funkcijas, Regulators šīs izmaksas salīdzina ar līdzīgu komersantu ārpakalpojumu izmaksām un publiski pieejamo tirgus informāciju.

Ja ārpakalpojuma izmaksas atbilst salīdzināmu komersantu izmaksu līmenim vai publiski pieejamai tirgus informācijai, tās var atzīt par ekonomiski pamatotām. Savukārt, ja izmaksas šo līmeni pārsniedz un komersants nespēj pamatot šādu pārsniegumu, izmaksas netiek atzītas par ekonomiski pamatotām un tarifu aprēķinā iekļaujamas ne vairāk kā pamatota alternatīvā risinājuma apmērā.

2.3. Pamatfunkciju veicoša ārpakalpojuma izmaksu izvērtēšana

2.3.1 Detalizētā izvērtēšana

Pamatfunkciju nodrošināšanas ārpakalpojuma gadījumā Regulators veic izvērtēšanu, kas balstās uz detalizētu komersanta iesniegto aprēķinu par attiecīgās funkcijas nodrošināšanu ar komersanta iekšējiem resursiem un šā aprēķina salīdzinājumu ar ārpakalpojuma izmaksām, lai noteiktu, vai ārpakalpojums ir ekonomiski izdevīgāks par komersanta iekšējo resursu izmantošanas izmaksām un ārpakalpojuma piesaiste ir notikusi konkurences apstākļos.

Izvērtēšanas ietvaros Regulators izvērtē komersanta iesniegto iekšējo resursu izmaksu aprēķinu un tā salīdzinājumu ar ārpakalpojuma izmaksām, tostarp analizējot pieņēmumus par nepieciešamo personālu, darba samaksu, darbinieku noslodzi, pakalpojuma izpildes biežumu un citus ar funkcijas nodrošināšanu saistītos resursus, kā arī loģistikas un papildu izmaksas. Vienlaikus tiek ņemti vērā iesniegtie iepirkuma dokumenti vai cenu aptaujas rezultāti.

Gadījumos, kuros ārpakalpojuma funkciju objektīvi nav iespējams nodrošināt ar komersanta iekšējiem resursiem, normatīvu, tehnisku vai ekonomisku apsvērumu dēļ (piem., sertificētas laboratorijas pakalpojums vai specifiskas tehnikas ar zemu noslodzi izmantošanas nepieciešamība), iekšējo resursu izmaksu aprēķins nav nepieciešams, bet izvērtēšana tiek balstīta uz tirgus cenas un iepirkuma procesa izvērtēšanu.

Atsevišķiem ārpakalpojumiem, kas attiecīgajā nozarē ir atzīstami par tipiskiem, nozares specifiskiem vai normatīvajos aktos noteiktiem, Regulators var piemērot vienkāršotu izvērtēšanu, piem., ūdens infiltrācijas

un filtrāta apsaimniekošanas pakalpojumiem atkritumu apsaimniekošanas nozarē, akreditētu laboratorisko analīžu veikšanai dzeramā ūdens kvalitātes kontrolei ūdenssaimniecības nozarē vai obligāto mērījumu un pārbaūžu veikšanai enerģētikas infrastruktūras ekspluatācijā.

Lai ārpakalpojuma izmaksas tiktu atzītas par ekonomiski pamatotām, tām jābūt zemākām vai salīdzināmām ar pamatota alternatīvā risinājuma izmaksām, kā arī ārpakalpojuma iegādei jābūt notikušai konkurences apstākļos.

Ja Regulators, izvērtējot komersanta iesniegto informāciju, konstatē, ka nosacījumi par alternatīvo risinājumu izpildās, bet neizpildās nosacījumi attiecībā uz ārpakalpojuma iegādi konkurences apstākļos, Regulators turpmāk veic pilno izmaksu izvērtēšanu.

Ja ārpakalpojuma izmaksas pārsniedz alternatīvā risinājuma izmaksas un komersants nav sniedzis pietiekamus paskaidrojumus, ārpakalpojuma izmaksas nevar atzīt par ekonomiski pamatotām.

2.3.2 Pilnā izmaksu izvērtēšana

Gadījumos, kuros ārpakalpojuma iegādes iepirkuma procesā nav nodrošināti konkurences apstākļi, Regulators veic pilno izmaksu izvērtēšanu, kas balstās uz ārpakalpojuma izmaksu detalizētu un padziļinātu pārbaudi.

Izvērtēšanas ietvaros tiek izvērtētas ārpakalpojuma izmaksas, tās detalizēti sadalot pa komponentēm, piem., nomas maksa, uzturēšana, materiālu un darbaspēka izmaksas, vadības pakalpojumi, saistītie nodokļi, iekļautā peļņa u. tml.

Regulators salīdzina atsevišķu izmaksu komponentu apmēru ar salīdzināmiem tirgus rādītājiem un pieejamiem informācijas avotiem, izmantojot Regulatora rīcībā esošo statistisko informāciju, citu regulēto komersantu apstiprināto tarifu projektu izmaksu datus, salīdzinošos kontrolrādītājus (piem., Valsts ieņēmumu dienesta vidējās darba samaksas datus par profesijām, patēriņa cenu indeksu vai līdzīgu komersantu izmaksu datus), kā arī komersanta iesniegto informāciju par funkcijas nodrošināšanu ar iekšējiem resursiem.

Izvērtējot sabiedriskā pakalpojuma sniegšanā izmantotās infrastruktūras nomas izmaksu komponentes, Regulators izvērtē, vai, ievērojot pamatotas nomas maksas principu, infrastruktūras nomas izmaksas nepārsniedz to izmaksu kopsummu, ko veido:

- pamatlīdzekļa nolietojuma izmaksām;
- pamatlīdzekļa apdrošināšanas izmaksām;
- nodokļu izmaksām;

- kapitāla atdeves* (ko aprēķina, piemērojot nozarei noteikto kapitāla atdeves likmi pamatlīdzekļu atlikušajai vērtībai iepriekšējā gada beigās).

* Ja nozarē kapitāla atdeves likme netiek noteikta atbilstoši Regulatora noteiktajai kapitāla izmaksu uzskaites un aprēķināšanas metodikai, pamatotās nomas maksas aprēķinā kapitāla atdeves vietā iekļauj pamatlīdzekļu izveidei piesaistīto kredītu faktiskās procentu izmaksas un samērīgu ekonomiski pamatotu rentabilitāti.

Izvērtējot komersanta iesniegtos aprēķinus un to atbilstību tirgus līmenim attiecīgajam ārpakalpojumam, kurā netiek iekļauts pamatlīdzekļu nomas pakalpojums, Regulators izvērtē, vai ārpakalpojuma izmaksās iekļautā peļņa, rentabilitāte vai uzcenojums ir ekonomiski pamatoti un samērīgi.

Ārpakalpojuma izmaksām jābūt pamatotām katras izmaksu komponentes līmenī un kopumā jāatbilst tirgus līmenim. Ja izmaksas ir ekonomiski pamatotas un atbilst objektīviem ekonomiski pamatotiem lielumiem, tās tiek atzītas par ekonomiski pamatotām.

Ja izmaksas neatbilst tirgus līmenim un komersants nevar pamatot šādu novirzi ar objektīviem un pārbaudāmiem datiem, tarifu aprēķinā var iekļaut tikai to izmaksu daļu, par kuru Regulators var pārliecināties, ka tā atbilst tirgus līmenim vai alternatīviem risinājumiem.

Priekšsēdētāja

A. Ozola

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU